

The Relationship Between Secondary School Students' Reading Attitudes and Habits and Their Academic Success

Nülfir Karadağ

Millî Eğitim Bakanlığı

nkaradag84@hotmail.com

ORCID: 0000-0001-8431-9104

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the relation between secondary school students' reading attitudes and habits and their academic success. As a research method, correlational research design is used in the study. The research group of the study consists of 691 students studying in the central district of Adiyaman in the 2020-2021 academic year. Personal information form, reading habit questionnaire, and reading attitude scale developed by the researcher are used as data collection tools in the research, and in order to evaluate the academic success of the students, Turkish, mathematics and science course end-of-term grade sheets are used. The data of the research are analyzed using the SPSS 25.0 program. Descriptive statistical methods are used while analyzing the data. In order to determine whether the data show a normal distribution, normality tests, histogram, Q-Q plot, box-line charts and distribution measures such as kurtosis and skewness coefficient of variation are examined. In the study, it is seen that secondary school students' reading habits and attitudes towards reading are at a high level; statistically significant between their reading habits and academic success; it is also found that there is a statistically significant, positive and very low correlation between their attitudes towards reading and their academic success.

Keywords: Reading attitude, reading habit, academic success.

As countless new information is added to the knowledge universe of humanity every day, the knowledge, skills and experiences that individuals acquire through their families, close circles and various mass media are not enough for them to develop themselves and lead a quality life. Along with these learnings, individuals should be able to benefit from the opportunities offered by written culture and information technologies. The realization of this situation is possible if the individual is introduced to the act of reading starting from the preschool period (Oğuzkan, 1987; Sever et al., 2017). The act of reading is an action that must be continued throughout life, starting from the preschool period for a quality life.

Reading is an activity based on the perception, comprehension, interpretation and phrasing of written words through the sense organs (Sever, 1990; Sever, 2015). Based on the awareness that all lessons require reading skills, when a student gains the love and habit of reading, it will reflect on his success in all lessons (Yılmaz, 2007). Reading habit; it is the desire of an individual who learns to read to do this action, and to perform this act lovingly, continuously and regularly throughout his life (Tanju, 2010). Turning the act of reading into a habit; it contributes to the individual's knowledge, ability to explain his feelings and thoughts, to interpret events and situations properly by enriching his vocabulary (Durukan & Arslan, 2018). Reading habit improves an individual's vocabulary, comprehension power, thinking ability and general culture, and also increases academic success (Arıcı, 2018; İnce Samur, 2016). The

Received :September 19, 2022

Revised :October 29, 2022

Accepted:November 25, 2022

Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları,
2022, 10(2), 175-193
Research in Reading & Writing Instruction,
2022, 10(2), 175-193
<https://doi.org/10.35233/oyea.1177433>

quality of the individual's reading education also affects their attitude towards reading (Akkaya, 2011). The quality of the education that individuals receive and the social environment they live in have a significant impact on their interest, attitudes, love and habits towards reading.

Attitude is the state of being ready to display a certain attitude and behavior in the face of an attitude object. It is a cognitive, affective and psychomotor reaction predisposition that an individual exhibits by being influenced by his knowledge, experience, feelings, thoughts and motives towards any event, situation and object around him (İnceoğlu, 2010). Although various definitions are made, many social psychologists define attitude as a tendency to respond positively or negatively to the attitude object (Ajzen, 1982). Based on the definitions and explanations made, it can be said that the attitude has an effect on the positive or negative behaviors that can be exhibited towards the attitude object. Therefore, it can be mentioned that the effect of the attitudes towards reading on the reading skill, love and habit of the individual.

Reading attitude is the emotional system that leads individuals to approach or move away from the act of reading (Alexander & Filler, 1976); it is the behavior and affective style that an individual creates for the act of reading to the extent that it will affect the purpose of reading any text (Ülper, 2019). The formation of reading habits can contribute to the increase in the academic success of individuals in their educational life (Balçı, 2016). In the study of Whitten et al. (2016) high school students who read their own literary texts for fun outperform other students in English, history, mathematics, and science.

Since reading skills, attitudes towards reading and reading habits are necessary and important for individuals' general life achievement and academic success, information is needed on what these variables are affected by and how they can be improved. Although there are various studies conducted for this purpose (Arıcı, 2005; Balçı, 2009; Devrimci Künyeli, 1993; Özdemir, 2013; Sallabaş, 2008; Ünsal Batum, 2015; Ürün Karahan, 2015; Yılmaz, 2012), in this study, it is aimed to examine the relation between the reading attitudes and habits of secondary school students and their academic success. The sub-problems of the research determined in line with this main purpose are as follows:

1. What is the level of students' reading habits?
2. What is the level of students' attitudes towards reading?
3. Is there a relationship between students' reading habits and their academic success in Turkish, mathematics and science courses?
4. Is there a relationship between students' reading attitudes and their academic success in Turkish, mathematics and science courses?

Method

Model

In this study, which is prepared to examine the relationship between the reading attitudes and habits of secondary school students and their academic achievement, the "exploratory correlation model", one of the correlational research models, is used. Correlation research model is used to reveal the relationship between various variables and to determine the level of this relationship. The exploratory correlation model is used in this study, since the relationship between variables that may affect students' academic achievement scores and the relationship between these scores can be examined with the exploratory correlation model (Büyüköztürk et al., 2020).

Participants

It is expected that the child, who acquires reading skills in the first stage of primary education, will transform the interaction with various texts into a reading habit starting from the third grade, and become an active reader through this habit until the 6th and 7th grades (Sever, 2018). Therefore, in this study, secondary school students are chosen as the sample group in order to examine the relation between students' reading attitudes and habits and their academic success.

The population of the research consists of 20457 secondary school students studying in the 5th, 6th, 7th and 8th grades in the central district of Adıyaman. It has been determined that n=584 students, who will be selected with 4% error and 96% confidence, can represent the sample of the research in this population (Büyüköztürk et al., 2020). Considering the possibility of data loss, measurement tools are presented to 735 students. 691 of these students answered the measurement tools completely and the analyzes are made in line with these data.

In order to describe the problem in a wide framework, data are collected from schools with students from different socioeconomic levels by applying the maximum diversity sampling method (Büyüköztürk et al., 2020).

Tools

The data collected by using the "Personal Information Form", "Reading Habit Questionnaire", "Attitude Scale Towards Reading" developed by the researcher, and "end-of-term grade charts" obtained from the students' schools.

Personal Information Form

Information about the gender, school and grade levels of the students is obtained by creating a Personal Information Form. The school numbers of the students are also included in the Personal Information Form in order to match the success scores of the students in Turkish, mathematics and science courses with the data collected from the students through the Reading Habit Questionnaire and the Attitude Scale towards Reading.

The Questionnaire of Reading Habits

Reading Habit Questionnaire is prepared in order to examine the level of students' reading habits and the status of various variables related to these habits. Before the Reading Habit Questionnaire is prepared, the literature is scanned and the resources reached on the subject are read. Then, previous studies to examine the reading habits of individuals (Arıcı, 2005; Balcı, 2009; Clark & Foster, 2005; Özdemir, 2013; Sever et al., 2013; Sünbül et al., 2010; Uusen & Mürsepp, 2012; Yıldız, 2010; Yılmaz, 2012) are examined. Nine field experts are consulted to ensure the content validity of the prepared questionnaire. Based on the feedback from the experts, four questions are added to the questionnaire. The validity study of the questionnaire is carried out using the data collected online from 50 students studying at Adıyaman Fuat Sezgin Secondary School, with the research permit approval letter received from Adıyaman Provincial Directorate of National Education on 04.02.2021, and the questionnaire is given its final form in line with the feedback from the students.

Attitudes Towards Reading Scale

In order to determine the level of students' attitudes towards reading, the Attitude Scale Towards Reading" is developed. The preparation of the Attitudes Towards Reading Scale started by scanning the literature, and then previous studies to measure students' attitudes towards reading (Balcı et al., 2012; Chotitham & Wongwanich, 2014; Conradi et al., 2013; Gömleksiz, 2004; McKenna et al., 2012; Özbay & Uyar, 2009; Sarar Kuzu & Doğan, 2015; Stokmans, 1999; Tullock-Rhody & Alexander, 1980; Ürün Karahan, 2018) is examined. Based on this, a 60-item item pool is created. After the validity and reliability studies, an attitude scale towards reading is prepared with 17 of these items.

In order to examine and evaluate the 60 items created in terms of language and content validity, 11 field experts are consulted. In line with the feedback from the experts, 25 items are removed from the pool and a 35-item draft scale is created. On 04.02.2021, the validity and reliability studies of the draft scale started with the approval of the research permit obtained from the Adıyaman Provincial Directorate of National Education. First of all, 80 students who are not in the sample group of the research and who study at Orhan Gazi Secondary School are taught the scale items. Feedback received from the students shows that the items are clear and understandable. The validity and reliability study of the scale is conducted by applying the draft scale to 400 students studying at Fuat Sezgin Secondary School, Türkiye Petrolleri Secondary School and Fevzi Çakmak Secondary School.

The Kaiser-Meyer-Olkin (determining the adequacy of the sample size) test is applied to check the suitability of the sample size for factorization without performing explanatory factor analysis (Seçer, 2018). For analysis, KMO value between 0.7 and 0.8 indicates sample size is good; a value between 0.8 and 0.9 indicates very good and a value higher than 0.9 indicates excellent (Hutcheson & Sofroniu, 1999; cited in Seçer, 2018). It can be said that the KMO value of the draft scale in our study is at an excellent level (0.94) to determine the sample size.

As a result of the analysis, while the factors reached in the scale are named, the qualities that the items tried to probe are examined and the opinions of 5 field experts are sought. In the light of these studies, the first of the factors in the scale is called "benefit", the second "interest and love", and the third "habit".

The contribution of the three factors in the scale to the total variance is 58.96%. 25.98% of these contributions is for the 1st factor; 19.55% for the 2nd factor and 13.42% for the 3rd factor. The Cronbach Alpha value is calculated as 0.89 for the 1st factor, 0.81 for the 2nd factor, 0.78 for the 3rd factor and 0.91 for the whole scale. According to Bayram (2004), Cronbach Alpha value above 0.70 is sufficient for the reliability of the scale. In this case, it can be said that the reliability of the scale is high.

In order to verify the results obtained by performing explanatory factor analysis, data are collected from 370 students who are not in the sample group of the research and who study at Osmangazi Secondary School, Karacaoglan Secondary School and Şehit Akif Güleş İmam Hatip Secondary School, through the data collection approval letter dated 04.02.2021 received from the Directorate of National Education. The Cronbach Alpha value for the overall confirmatory factor analysis data set is calculated as 0.92. The sub-dimensions are calculated as 0.92, 0.85 and 0.81, respectively. Bayram (2004) stated that the Cronbach Alpha value should be above 0.70 for reliability. In this case, it can be said that the reliability of the developed scale is high according to the results of confirmatory factor analysis. In addition, according to the confirmatory factor analysis result, it is seen that the structural equation model result of the scale is significant at the $p=0.000$ level, and it is related to the 17 items in the scale and the multi-factor scale structure. The model has been improved. During the improvement, covariance is formed between the sub-dimension errors with the highest modification values (e_4-e_5 ; e_6-e_7). According to the results of the first level multi-factor analysis, when the goodness of fit indexes of the Reading Attitude Scale are examined, the scale is $RMSEA=0.05$; $GFI=0.93$; $CFI=0.97$; it is

found to be in perfect agreement with $\chi^2=1.91$ values (Hooper et al., 2008; Simon et al., 2010). When the t statistics for the items are examined, it is seen that all items are significant. For factor loading values, the 0.30 limit is determined as the accepted value. Considering the factor loads in the scale, it is seen that there are no items below 0.30 and the factor loads are within acceptable limits (Seçer, 2018). Accordingly, the lowest factor load value of the 17-item scale is 0.61; the highest factor load value is found to be 0.83.

End of Term Grade Charts

In order to examine the academic success of the students, on 13.04.2021, through the research permit approval letter obtained from the Directorate of National Education, the end-of-term grade sheets of the students' Turkish, mathematics and science courses for the first semester of the 2019-2020 academic year are obtained from the schools where the data are collected.

Data Collection

In order to collect the data of the research, a research permit approval letter is received from the Directorate of National Education on 13.04.2021. The data of the research are collected by using personal information form, questionnaire (survey) and scale between 19.04.2021-23.04.2021 in online courses. Since the age of the students from whom the data are collected is below 18, the parent consent form is read and signed by the parents of the students before the data are collected. Students' success scores in Turkish, mathematics and science courses for the first semester of the 2019-2020 academic year are obtained from their schools starting from 13.04.2021.

Data Analysis

While evaluating the data, descriptive statistical methods such as number, percentage, mean and standard deviation are used. Normal distribution; kurtosis, skewness values and fitness are checked with normality tests. When the scale scores are examined, it is seen that they did not provide a normal distribution. For this reason, the relation between students' reading habits and academic success in Turkish, mathematics and science courses is examined by Chi-square analysis. The relation between students' attitudes towards reading and their academic success in Turkish, mathematics and science courses is examined by Spearman Correlation Analysis (Kul, 2014).

The total scores that can be obtained from the overall reading attitude scale range from 17 to 85. In this case, 17-39 points are evaluated as "low", 40-62 points as "medium", and 63-85 points as "high" level reading attitudes. The same evaluation is made for the sub-dimensions of the scale.

In the study, in order to determine the level of reading habits of the students, the 12th question of the questionnaire "How many books do you read in a month apart from the textbooks?" is used. While analyzing, the following criteria suggested by ALA (1978) and UNESCO (Staiger, 1979) are considered:

1. Senior Reader: Reader who reads 2 or more books in a month,
2. Intermediate Reader: A reader who reads 1 book in a month,
3. Weak Reader: A reader who reads 1 or less book in 2 months (Yılmaz, 2012).

In order to determine the academic success levels of the students, the data related to Turkish, mathematics and science courses are analyzed. 0-68 points are low when analyzing; 69-84 points are evaluated as medium success and 85-100 points as high success.

Ethical Statement

In this study, the rules specified in the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" are followed, and the actions specified under the title of "Actions Contrary to Scientific Research and Publication Ethics" are avoided. Ethics committee approval of this study is given at the meeting of Ankara University Social Sciences Sub-Ethics Committee dated 15.03.2021 and numbered 93.

Findings

In this part of the study, questions about the level of students' reading habits and attitudes towards reading and whether there is a relation between these and their academic success in Turkish, mathematics and science courses are answered.

Findings Regarding the Level of Reading Habits of Students

In the study, the number of students who stated that they read 2 or more books a month other than textbooks is 529

(76.55%); 116 (16.78%) is the number of students who stated they read 1 book per month; 39 (5.64%) students stated that they read 1 or less book in 2 months; it is found that the number of students who stated they do not read books is 7 (1.01%). These data show that the rate of "high-level readers" among students is 76.55%; the rate of "intermediate readers" is 16.78% and the rate of "poor readers" is 5.64%; it can be said that the rate of those who stated that they do not read books other than textbooks is 1.01%.

Findings on Students' Attitudes Towards Reading

In the study, when the attitudes of the students towards reading are examined in terms of the "Attitude Towards Reading Scale" in general, it is seen that 66.85% of the students have high; 22.14% of them have moderate and 10.99% of them have low level attitudes towards reading. When the students' attitudes towards reading are examined in terms of the "benefit" sub-dimension of the scale, it can be said that 70.47% of the students have high; 16.64% have moderate and 12.87% low level attitudes towards reading. Considering the students' attitudes towards reading in terms of the "interest and love" sub-dimension of the scale, it is found that 61.93% of the students have high, 25.03% of them have moderate, and 13.02% of them have low level attitudes towards reading. When the students' attitudes towards reading are examined in terms of the "habit" sub-dimension of the scale, it can be said that 80.46% of the students have high; 0.13% of them have moderate and 9.40% of them have low level attitudes towards reading.

Findings Regarding the Relation Between Students' Reading Habits and Their Academic Success in Turkish, Mathematics and Science Courses

It is seen that there is a statistically significant relation between the academic success scores of students in Turkish, mathematics and science courses and the number of books they read in a month, other than textbooks ($p < .05$). As the number of books read by students increase, their academic success scores in Turkish, mathematics and science courses also increase.

Findings Regarding the Relation Between Students' Reading Attitudes and Their Academic Success in Turkish, Mathematics and Science Courses

In the Attitudes Towards Reading Scale and all sub-dimensions of the scale, it is seen that there is a statistically significant, positive and very low level relation between students' attitudes towards reading and their academic success in Turkish, mathematics and science courses ($p < .05$; $r = .09$). In the Attitudes Towards Reading Scale and all sub-dimensions of the scale, the higher reading attitude scores the students have, the higher success scores they get in Turkish, mathematics and science courses.

Conclusion and Discussion

This study shows that 76.55% of the students are "high-level readers"; 16.78% are "intermediate readers"; 5.64% are "poor readers" and 1.01% do not read books other than textbooks. When the literature is examined, in the study conducted by Yılmaz (1990) on individuals who read books from the public library, 44% of the participants; in the study conducted by Hughes-Hassell and Rodge (2007) on secondary school students in the United States, it is stated that 69% of them consisted of individuals who read a lot. Compared to these studies in the literature, it can be said that the rate of high-level readers (76.55%) in the sample group of the research is high.

In the study, when the attitudes of the students towards reading are examined in terms of the "Attitude Towards Reading Scale" in general, it is found that 66.85% of the students have high; 22.14% of them have moderate and 10.99% of them have low level of reading attitude. In this context, it can be said that the majority of the students (66.85%) who participated in the research have high attitudes towards reading. Similarly, in the study of İşeri (2010) on secondary school students; and in the study of Kleijnen et al., (2017) that had primary and secondary school students as the sample group, it is stated that students' attitudes towards reading are high.

Another result obtained in the study is that there is a statistically significant relation between students' reading habits and their academic success. As the number of books read by students increase, their academic success scores in Turkish, mathematics and science courses increase. When the literature is examined, it has been seen that Akın's (2016) study on secondary school students also showed that the academic success of the Turkish course increased with the level of students' reading habits. In the study of Chen et al., (2017), which determined high school students as the sample group, it is observed that the academic success of the students who participated in the recreational reading activity increased in Chinese course. In the literature, studies have also been found in which students' reading habits and mathematics course success scores have increased. Heuvel-Panhuizen et al. (2016) conducted on kindergarten students, it has been concluded that there is an increase in the mathematics success of kindergarten children who read picture books about mathematics for 3 months. In addition, when the literature is examined, it is found that as the reading habits of the students increase, the success scores of the science course increase. In Aksoy's (2018) study, it is seen that there is a

significant relation between students' TEOG science test scores and their reading habit scores. Thus, it can be said that the results obtained from this research are similar to the results of the studies in the literature.

In the scale of attitude towards reading and all sub-dimensions of the scale, as students' reading attitude scores increase, their success scores in Turkish, mathematics and science courses increase. This result is consistent with the studies in the literature. Başaran and Ateş (2009) found that there is a significant relation between 5th grade students' attitudes towards reading and their academic success in Turkish lessons. In the study of Le et al., (2019), secondary school students who stated that they are interested in reading had higher scores in mathematics, physics, chemistry and biology exams compared to the students who stated that they are not interested.

Based on the findings and results obtained from the research, it can be said that it is necessary and important for secondary school students to have a positive attitude towards reading and to gain reading habits for the increase of their academic success in courses that require both verbal and numerical skills. For this reason, in order for students to develop a positive attitude towards reading and acquire reading habits, families and teachers should be sensitive about the bond that will be formed between children and reading, starting from the preschool period, and they should be able to make their children feel this situation.

Ortaokul Öğrencilerinin Okuma Tutum ve Alışkanlıklarıyla Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*

Nülifer Karadağ
Milli Eğitim Bakanlığı
nkaradag84@hotmail.com,
ORCID: 0000-0001-8431-9104

ÖZET

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin okuma tutum ve alışkanlıklarıyla akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak korelasyonel araştırma modellerinden “keşfedici korelasyon modeli” kullanılmıştır. Çalışmanın araştırma grubunu, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Adıyaman merkez ilçesinde öğrenim görmekte olan 691 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgiler formu, okuma alışkanlığı sormacası ve okuma tutumu ölçeği kullanılmış ayrıca öğrencilerin akademik başarılarını değerlendirebilmek amacıyla Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi dönem sonu not çizelgelerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın verileri SPSS 25.0 programı kullanılarak çözümlenmiştir. Veriler çözümlenirken tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla normallik testleri, histogram, Q-Q grafiği ve kutu-çizgi grafikleriyle basıklık ve çarpıklık varyasyon katsayısı gibi dağılım ölçülerine bakılmıştır. Araştırmada ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve okumaya yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu görülmüş; okuma alışkanlıklarıyla akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı; okumaya yönelik tutumlarıyla akademik başarıları arasında da istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki olduğu bulgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: Okuma tutumu, okuma alışkanlığı, akademik başarı.

Bireyler, kişisel ve toplumsal konularda edindikleri çeşitli bilgi, beceri ve deneyimler yoluyla kendilerini geliştirerek nitelikli bir yaşam sürdürebilmektedir. Bireylerin kültürel bir birikim oluşturarak söz konusu gelişimi sağlayabilmelerinde yaptıkları okumaların katkısı büyüktür.

İnsanlığın bilgi evrenine her gün sayısız yeni bilgi eklendiği için bireylerin aileleri, yakın çevreleri ve çeşitli kitle iletişim araçları yoluyla edindikleri bilgi, beceri ve deneyimler; kendilerini geliştirebilmeleri ve nitelikli bir yaşam sürdürebilmeleri için yeterli olmamaktadır. Bireylerin bu öğrenmelerle birlikte yazılı kültürün ve bilişim teknolojilerinin sunduğu olanaklardan da yararlanabilmeleri gerekmektedir. Bu durumun gerçekleşebilmesi de bireyin okulöncesi dönemden başlayarak okuma eylemiyle tanışmasıyla olanaklıdır (Oğuzkan, 1987; Sever vd., 2017). Okuma eylemi, nitelikli bir yaşam için okulöncesi dönemden başlayarak yaşam boyu sürdürülmesi gereken bir eylemdir.

Bilimsel ve teknolojik konularda yaşanan hızlı gelişmeler, bireylerin gereksinimlerindeki değişimler, öğrenme-öğretme yöntem ve yaklaşımlarındaki gelişmeler bireyden beklenen sorumluluklara yansımıştır. Bu gelişim ve değişimlerle birlikte bireyden bilgiyi üretebilmesi, yaşamında kullanabilmesi, eleştirel düşünebilmesi ve problem çözebilmesi beklenmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019). Bireylerin sıralanan bu nitelikleri edinebilmelerinde

Geliş Tarihi :19 Eylül 2022
Düzeltilme Tarihi :29 Ekim 2022
Kabul Tarihi :25 Kasım 2022

Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları,
2022, 10(2), 175-193
Research in Reading & Writing Instruction,
2022, 10(2), 175-193
<https://doi.org/10.35233/oyea.1177433>

* Bu makale, Prof. Dr. Sedat SEVER danışmanlığında Nülifer KARADAĞ tarafından hazırlanan “Ortaokul Öğrencilerinin Okuma Tutum ve Alışkanlıklarıyla Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri Dersi Akademik Başarıları Arasındaki İlişki” adlı doktora tezinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

okumaya yönelik olumlu bir tutum, okuma sevgisi ve alışkanlığı kazanmış olmaları önem taşımaktadır.

Okuma; bir metni, cümle ve sözcükleri, noktalama imleri ve diğer öğeleriyle birlikte görme ve algılamının ardından oluşan kavrama süreci (Kavcar vd., 2016); yazılı sözcüklerin, duyu organları aracılığıyla algılanması, kavranması, anlamlandırılması ve yorumlanmasına dayanan bir etkinliktir (Sever, 1990; Sever, 2015). Okuma becerisi edinebilme bireylerin düşünsel yetilerini geliştirerek dünyayı daha iyi algılayabilmelerinin yanında okul ve sınav başarıları için de önemlidir (Karatay, 2018). Derslerin tamamının okuma becerisi gerektirdiği bilincinden yola çıkılarak okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırılan bir öğrencinin bu durumu, bütün derslerindeki başarısına yansiyacaktır (Yılmaz, 2007). Okuma becerisi ve alışkanlığı kazanmak, bireylerin sosyal yaşamlarında kendilerini geliştirebilmelerine ve okul derslerinde başarılı olabilmelerine katkı sağlayacaktır.

Okuma alışkanlığı; okumayı öğrenen bir bireyin, bu eylemi yapmaya istek duyması, yaşamı boyunca severek, sürekli ve düzenli bir biçimde gerçekleştirmesidir (Tanju, 2010). Okuma eyleminin alışkanlığa dönüşmesi; bireyin bilgi sahibi olmasına, duyu ve düşüncelerini açıklayabilmesine, sözcüklerini zenginleştirerek olayları ve durumları düzgün bir biçimde yorumlayabilmesine katkı sağlar (Durukan ve Arslan, 2018). Okuma alışkanlığı bireyin sözcük dağarcığını, kavrama gücünü, düşünme yeteneğini ve genel kültürünü geliştirir ayrıca akademik başarısını artırır (Arıcı, 2018; İnce Samur, 2016). Okumaya gereksinim duymak bu eylemin alışkanlık durumuna gelebilmesini sağlar. Küçük yaşlardan başlayarak çocukların okumayı sevmeleri ve okumaya ilgi duymalarını sağlayacak yönlendirmeler yapılmalıdır. Küçük yaşlarda okumaya yönelik ilgi, sevgi ve tutum yüksek olduğunda bu durum, ilerleyen yaşlarda da devam eder (Durukan ve Arslan, 2018). Bireyin aldığı okuma eğitiminin niteliği onun okumaya yönelik tutumunu da etkiler (Akkaya, 2011). Bireylerin aldıkları eğitimin ve içinde buldukları sosyal çevrenin niteliği, onların okumaya yönelik ilgileri, tutum, sevgi ve alışkanlıkları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Tutum, bir tutum nesnesi karşısında belli bir tavır sergilemeye ve davranış göstermeye hazır bulunma durumudur. Bireyin kendisine, çevresindeki herhangi bir olay, durum ve nesneye yönelik bilgi, deneyim, duyu, düşünce ve güdülerinden etkilenerek sergilediği bilişsel, duyuşsal ve devinişsel bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 2010). Belirli bir nesne ya da durum karşısında bireyi, olumlu veya olumsuz bir duyu, düşünce ve davranış sergilemeye yönelten güçtür (Karadağ, 2022). Çeşitli tanımları yapılmakla birlikte birçok sosyal psikolog tutumu, tutum nesnesine yönelik, olumlu veya olumsuz yanıt vermeye eğilim gösterme olarak tanımlamaktadır (Ajzen, 1982). Bireylerin davranışlarının ortaya çıkması ve gelişmesi üzerinde o davranışa yönelik tutumlarının önemli bir etkisinin olduğu düşünülmektedir (İnceoğlu, 2010). Yapılan tanımlama ve açıklamalardan yola çıkılarak tutumun, tutum nesnesine yönelik sergilenebilecek olumlu veya olumsuz davranışlar konusunda etkisinin olduğu söylenebilir. Dolayısıyla bireyin okuma becerisi, sevgisi ve alışkanlığı üzerinde de okumaya yönelik tutumlarının etkisinden söz edilebilir.

Okuma tutumu, bireylerin okuma eylemine yaklaşmasına veya ondan uzaklaşmasına yol açan duyu sistemi (Alexander ve Filler, 1976); bireyin herhangi bir metni okuma amacını etkileyecek ölçüde okuma eylemine yönelik oluşturduğu davranış ve duyuş biçimidir (Ülper, 2019). Eğitim süreci, okumaya yönelik olumlu veya olumsuz tutumla ilgili önemli bir süreçtir (Ürün Karahan ve Demir Atalay, 2018). Ailelerin okulöncesi dönemden başlayarak çocukta oluşturacağı okuma ilgi ve sevgisi, onun ilerleyen dönemlerde okumayı alışkanlık durumuna getirebilmesi için önemlidir (Sever, 2017). Okuma eyleminin kendileri için olumlu katkılarının olduğunu gören öğrencilerde, karşılaştıkları okuma metinlerine yönelik olumlu bir duyu gelişecektir (Ülper, 2019). Bireyin okumaya yönelik sergileyeceği olumlu tutum, okumayı alışkanlık durumuna getirebilmesini sağlayacaktır. Bu nedenle küçük yaşlardan başlayarak bireylere okumanın önemi ve gerekliliği sezdirilmelidir.

Okuma alışkanlığının oluşması bireylerin eğitim yaşamlarındaki akademik başarılarının artmasına katkı sağlayabilir (Balci, 2016). Okuma alışkanlığı edinmemiş öğrenciler, derslerde ve sınavlarda zorluk yaşar ve bu durum, bireylerin akademik başarılarına da yansır (Abalı, 2015). Akademik başarı, öğrencilerin okul derslerinde edindikleri bilgi ve beceriler konusunda öğretmenlerin uygun gördüğü notlarla, puanlarla veya her ikisiyle belirlenen açıklamasıdır. Bu başarı, bireylerin yaşama nitelikli bir biçimde hazırlanabilmeleri ve geleceklerini yapılandırabilmelerine katkı sunduğu için öğrencilerin aileleri ve çevreleri tarafından da önemsenir (Sarier, 2016). Bireylerin, genel yaşam başarıları ve akademik başarılarını desteklemek amacıyla okumaya yönelik olumlu bir tutum ve okuma alışkanlığı kazanmaları desteklenmelidir.

Chotitham ve Wongwanich'in (2014) çalışmalarında, ilkokul öğrencilerinin okuma tutumlarıyla İngilizce ve Tay dili ders başarıları arasında olumlu yönde bir ilişkinin bulunduğu belirtilmiştir. Whitten vd.nin (2016) çalışmasında eğlenmek amacıyla kendi istedikleri edebi metinleri okuyan lise öğrencileri; İngilizce, tarih, matematik ve fen bilimleri dersinde diğer öğrencilerden daha iyi başarı sergilemiştir. Bu öğrenciler, İngilizce'de %0.11; tarihte %2.05; matematikte %4.43 ve fen bilimlerinde %1.71'lik artış göstermiştir. Heuvel-Panhuizen vd. nin (2016) çalışmasında üç ay boyunca matematikle ilgili resimli kitapların okunduğu anaokulu öğrencilerinin matematik başarılarında artış olduğu belirtilmiş ayrıca Akın'ın (2016) ortaokul öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, öğrencilerin okuma alışkanlıklarıyla birlikte Türkçe ders başarıları da yükselmiştir.

Okuma becerisi, okumaya yönelik tutum ve okuma alışkanlığı, bireylerin genel yaşam başarıları ve ders başarıları için gerekli ve önemli olduğu için söz konusu değişkenlerin nelerden etkilendikleri ve nasıl geliştirilebilecekleri konusunda bilgiye gereksinim duyulmaktadır. Bu amaca yönelik yapılmış çeşitli çalışmalar (Arıcı, 2005; Balci, 2009; Devrimci Künyeli, 1993; Özdemir, 2013; Sallabaş, 2008; Ünsal Batum, 2015; Ürün Karahan, 2015; Yılmaz, 2012)

bulunmakla birlikte bu çalışmada, “Ortaokul öğrencilerinin okuma tutum ve alışkanlıklarıyla akademik başarıları arasındaki ilişki” incelenmiştir. Bu temel amaç doğrultusunda belirlenen araştırmanın alt problemleri şu şekildedir:

Öğrencilerin;

1. Okuma alışkanlıkları ne düzeydedir?
2. Okumaya yönelik tutumları ne düzeydedir?
3. Okuma alışkanlıkları ile Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi akademik başarıları arasında ilişki bulunmakta mıdır?
4. Okuma tutumları ile Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi akademik başarıları arasında ilişki bulunmakta mıdır?

Yöntem

Model

Ortaokul öğrencilerinin okuma tutum ve alışkanlıklarıyla akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla hazırlanan bu çalışmada korelasyonel araştırma modellerinden “keşfedici korelasyon modeli” kullanılmıştır. Çeşitli değişkenler arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması ve bu ilişkinin düzeyini belirlemede korelasyon araştırma modelinden yararlanılır. Öğrencilerin akademik başarı puanlarını etkileyebilecek değişkenlerin bu puanlarla olan ilişkisi gibi konular ise keşfedici korelasyon modeli ile incelenebileceği için (Büyüköztürk vd., 2020) bu çalışmada keşfedici korelasyon modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

İlköğretimin ilk aşamasında okuma becerisi edinen çocuğun üçüncü sınıftan başlayarak çeşitli metinlerle kurduğu etkileşimin okuma alışkanlığına dönüştürülmesi, 6 ve 7. sınıfa kadar da bu alışkanlık yoluyla etkin okur olabilmesi beklenir (Sever, 2018). Bu nedenle bu çalışmada, öğrencilerin okuma tutum ve alışkanlıklarıyla akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla örneklem grubu olarak ortaokul öğrencileri seçilmiştir.

Araştırmanın evrenini Adıyaman merkez ilçesinde 5, 6, 7 ve 8. sınıfta öğrenim görmekte olan 20457 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini bu evren içinde %4 hata ve %96 güven ile seçilecek n=584 öğrencinin temsil edebileceği belirlenmiştir (Büyüköztürk vd., 2020). Veri kaybı olasılığı da göz önüne alınarak ölçme araçları 735 öğrenciye sunulmuştur. Bu öğrencilerden 691’i ölçme araçlarını eksiksiz biçimde yanıtlamış ve çözümlenmeler bu veriler doğrultusunda yapılmıştır.

Problemin geniş bir çerçevede betimlenebilmesi amacıyla maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine başvurulmuş farklı sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin bulunduğu okullardan veriler toplanmıştır (Büyüköztürk vd., 2020). Verilerin toplandığı öğrencilere ilişkin bilgiler, Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Demografik Özellik	n	%
Cinsiyet		
Erkek	269	38.92
Kız	422	61.07
Okul		
Şehit Cem Özgül Ortaokulu	74	10.70
Orhan Gazi Ortaokulu	77	11.14
Fevzi Çakmak Ortaokulu	79	11.43
Şehit Akif Güleş İmam Hatip Ortaokulu	79	11.43
Fuat Sezgin Ortaokulu	92	13.31
Adıyaman Türkiye Petrolleri Ortaokulu	95	13.74
Karacaoğlan Ortaokulu	96	13.89
Osman Gazi Ortaokulu	99	14.32

Tablo 1'in devamı...

Demografik Özellik	n	%
Sınıf		
5. sınıf	171	24.74
6. sınıf	177	25.61
7. sınıf	170	24.60
8. sınıf	173	25.03
Toplam	691	100

Tablo 1 incelendiğinde 691 öğrenciden 269'unun (%38.92) erkek, 422'sinin (%61.07) kız olduğu görülmektedir. 74 (%10.70) öğrenci Şehit Cem Özgül Ortaokulu, 77 (%11.14) öğrenci Orhan Gazi Ortaokulu, 79 (%11.43) öğrenci Fevzi Çakmak Ortaokulu, 79 (%11.43) öğrenci Şehit Akif Güleş İmam Hatip Ortaokulu, 92 (%13.31) öğrenci Fuat Sezgin Ortaokulu, 95 (%13.74) öğrenci Adıyaman Türkiye Petrolleri Ortaokulu, 96 (%13.89) öğrenci Karacaoğlan Ortaokulu ve 99 (%14.32) öğrenci Osman Gazi Ortaokuluna gitmektedir. Öğrencilerden 171'i (%24.74) 5. sınıfa, 177'si (%25.61) 6. sınıfa, 170'i (%24.60) 7.sınıfa ve 173'ü (%25.03) 8. sınıfa gitmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgiler Formu”, “Okuma Alışkanlığı Sormacısı”, “Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği” ve öğrencilerin okullarından alınan “dönem sonu not çizelgeleri”nden yararlanılarak toplanmıştır. Veri toplama araçlarının hazırlanması ve geliştirilmesi süreçlerine ilişkin bilgiler aşağıda detaylıca sunulmuştur.

Kişisel Bilgiler Formu

Öğrencilerin cinsiyet durumları, okulları ve sınıf düzeylerine ilişkin bilgilere Kişisel Bilgiler Formu oluşturularak ulaşılmıştır. Öğrencilerin Türkçe, matematik ve fen bilimleri derslerine ilişkin başarı puanları ile öğrencilerden Okuma Alışkanlığı Sormacısı ve Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği yoluyla toplanan verileri eşleştirebilmek amacıyla öğrencilerin okul numaralarına da Kişisel Bilgiler Formu'nda yer verilmiştir.

Okuma Alışkanlığı Sormacısı

Öğrencilerin okuma alışkanlıklarının düzeyini ve bu alışkanlıklarıyla ilgili çeşitli değişkenlerin durumunu inceleyebilmek amacıyla “Okuma Alışkanlığı Sormacısı” hazırlanmıştır. Okuma Alışkanlığı Sormacısı hazırlanmadan önce alanyazın taraması yapılmış ve konuyla ilgili ulaşılan kaynaklar okunmuştur. Ardından bireylerin okuma alışkanlıklarını incelemek amacıyla daha önceden yapılan çalışmalar (Arıcı, 2005; Balcı, 2009; Clark ve Foster, 2005; Özdemir, 2013; Sever vd., 2013; Sünbül vd., 2010; Uusen ve Mürsepp, 2012; Yıldız, 2010; Yılmaz, 2012) incelenmiştir. Hazırlanan sormacanın kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla dokuz alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlardan gelen dönütlerinden yola çıkılarak sormacaya dört soru eklenmiştir. Sormacanın geçerlik çalışması, 04.02.2021 tarihinde Adıyaman İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınan araştırma izni onay yazısıyla Adıyaman Fuat Sezgin Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 50 öğrenciden çevrimiçi ortamda toplanan veriler yoluyla yapılmış ve öğrencilerden gelen dönütler doğrultusunda sormacaya son biçimi verilmiştir.

Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği

Öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının düzeyini belirlemek amacıyla Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği geliştirilmiştir. Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği'nin hazırlanmasına alanyazın taraması yapılarak başlanmış, ardından öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla önceden yapılan çalışmalar (Balcı vd., 2012; Chotitham ve Wongwanich, 2014; Conradi vd., 2013; Gömlüksiz, 2004; McKenna vd., 2012; Özbay ve Uyar, 2009; Sarar Kuzu ve Doğan, 2015; Stokmans, 1999; Tullock-Rhody ve Alexander, 1980; Ürün Karahan, 2018) incelenmiş ve bu hazırlıklardan yola çıkılarak 60 maddelik madde havuzu oluşturulmuştur. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının ardından bu maddelerden 17'si ile okumaya yönelik tutum ölçeği hazırlanmıştır.

Oluşturulan 60 maddenin dil ve kapsam geçerliği açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla 11 alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda 25 madde havuzdan çıkarılarak 35 maddelik taslak ölçek oluşturulmuştur. 04.02.2021 tarihinde Adıyaman İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınan araştırma izni onayı ile taslak ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına başlanmıştır. Öncelikle araştırmanın örneklem grubunda

bulunmayan ve Orhan Gazi Ortaokuluna giden 80 öğrenciye ölçek maddeleri okutulmuştur. Öğrencilerden maddelerin açık ve anlaşılır olduğuna yönelik dönütler alınmıştır. Fuat Sezgin Ortaokulu, Türkiye Petrolleri Ortaokulu ve Fevzi Çakmak Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 400 öğrenciye taslak ölçek uygulanarak ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Açıklayıcı faktör analizi yapılmadan örneklem büyüklüğünün faktörleştirmeye uygunluğuna bakmak amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (örneklem büyüklüğünün yeterliliğini belirleme) testi uygulanmıştır (Seçer, 2018). Analiz için 0.7 ile 0.8 arasındaki KMO değeri, örneklem büyüklüğünün iyi; 0.8 ile 0.9 arasındaki değer çok iyi ve 0.9'dan yüksek değer ise mükemmel düzeyde olduğunu bildirir (Hutcheson ve Sofroniu, 1999; Akt. Seçer, 2018). Çalışmamızdaki taslak ölçeğin KMO değerinin örneklem büyüklüğünü belirlemek için mükemmel düzeyde (0.94) olduğu söylenebilir.

Analiz sonucunda ölçekte ulaşılan faktörler adlandırılırken maddelerin yoklamaya çalıştığı niteliklere bakılmış ve 5 alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Bu çalışmalar ışığında ölçekte bulunan faktörlerin birincisine “yarar”, ikincisine “ilgi ve sevgi”, üçüncüsüne “alışkanlık” adı verilmiştir.

Ölçekte bulunan üç faktörün toplam varyansa yaptıkları katkı %58.96'dır. Bu katkıların 1. faktör için %25.98; 2. faktör için %19.55 ve 3. faktör için %13.42 olduğu görülmüştür. Cronbach Alpha değeri 1. faktör için 0.89, 2. faktör için 0.81, 3. faktör için 0.78 ve ölçeğin tamamı için 0.91 olarak hesaplanmıştır. Bayram'a (2004) göre ölçeğin güvenilirliği için Cronbach Alpha değerinin 0.70'in üzerinde olması yeterlidir. Bu durumda ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğu söylenebilir.

Açıklayıcı faktör analizi yapılarak elde edilen sonuçları doğrulamak amacıyla Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan 04.02.2021 tarihli veri toplama onay izin yazısı aracılığıyla araştırmanın örneklem grubunda bulunmayan ve Osmangazi Ortaokulu, Karacaoğlan Ortaokulu ve Şehit Akif Güleş İmam Hatip Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 370 öğrenciden veri toplanmıştır. Doğrulamalı faktör analizi veri setinin geneli için Cronbach Alpha değeri 0.92 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlarda ise sırasıyla 0.92, 0.85 ve 0.81 olarak hesaplanmıştır. Bayram (2004), Cronbach Alpha değerinin güvenilirlik için 0.70'in üzerinde olması gerektiğini belirtmiştir. Bu durumda doğrulamalı faktör analizi sonucuna göre geliştirilen ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca doğrulamalı faktör analizi sonucuna göre ölçeğin yapısal denklem model sonucu, $p=0.000$ düzeyinde anlamlı olduğu, ölçekte bulunan 17 madde ve çok faktörlü ölçek yapısıyla ilişkili olduğu görülmüştür. Modelde iyileştirme yapılmıştır. İyileştirme yapılırken modifikasyon değerleri en yüksek olan alt boyut hatalar arasında kovaryans oluşturulmuştur (e4-e5; e6-e7). Birinci düzey çok faktör analiz sonuçlarına göre Okuma Tutumu Ölçeği'nin uyum iyiliği indekslerine bakıldığında ölçeğin RMSEA=0.05; GFI=0.93; CFI=0.97; $\chi^2=1.91$ değerleri ile mükemmel uyum gösterdiği görülmüştür (Hooper vd., 2008; Simon vd., 2010). Maddelere yönelik t istatistiklerine bakıldığında tüm maddelerin anlamlı olduğu görülmüştür. Faktör yük değerleri için 0.30 sınırı kabul gören değer olarak belirlenmiştir. Ölçekteki faktör yüklerine bakıldığında 0.30'un altında kalan madde bulunmadığı ve faktör yüklerinin kabul edilebilir sınırlarda olduğu görülmüştür (Seçer, 2018). Buna göre 17 maddeden oluşan ölçeğin en düşük faktör yük değeri 0.61; en yüksek faktör yük değeri ise 0.83 bulunmuştur.

Dönem Sonu Not Çizelgeleri

Öğrencilerin akademik başarılarını incelemek amacıyla 13.04.2021 tarihinde Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan araştırma izni onay yazısı aracılığıyla verilerin toplandığı okullardan öğrencilerin Türkçe, matematik ve fen bilimleri derslerine ilişkin 2019-2020 eğitim-öğretim yılının birinci yarıyılına ait dönem sonu not çizelgeleri alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerini toplayabilmek amacıyla Milli Eğitim Müdürlüğünden 13.04.2021 tarihinde araştırma izni onay yazısı alınmıştır. Araştırmanın verileri çevrimiçi ortamlarda yapılan derslerde 19.04.2021-23.04.2021 tarihlerinde kişisel bilgiler formu, sormaca (anket) ve ölçek kullanılarak toplanmıştır. Verilerin toplandığı öğrencilerin yaşının 18'den küçük olması nedeniyle veriler toplanmadan önce öğrenci velilerine veli onam formu okutulup imzalatılmıştır. Öğrencilerin 2019-2020 eğitim-öğretim yılının I. yarıyılına ilişkin Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi başarı puanları 13.04.2021 tarihinden başlanarak okullarından alınmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler değerlendirilirken sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma gibi tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Normal dağılım; basıklık, çarpıklık değerleri ve uygunluk, normallik testleriyle kontrol edilmiştir. Ölçek puanları incelendiğinde normal dağılım sağlamadıkları görülmüştür. Bu nedenle öğrencilerin okuma alışkanlıkları ile Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi akademik başarı durumları arasındaki ilişki Ki-kare analizi ile incelenmiştir. Öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarıyla Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi akademik başarı durumları arasındaki ilişki ise Spearman Korelasyon Analizi'yle incelenmiştir (Kul, 2014).

Okumaya yönelik tutum ölçeğinin genelinden alınabilecek toplam puanlar 17-85 arasında değişmektedir. Bu durumda 17-39 puan “düşük”, 40-62 puan “orta”, 63-85 puan da “yüksek” düzeyde okumaya yönelik tutum olarak

değerlendirilmiştir. Ölçeğin alt boyutları için de aynı değerlendirme yapılmıştır.

Çalışmada öğrencilerin okuma alışkanlıklarının düzeyini belirlemek amacıyla sormacanın 12. sorusu olan “Ders kitapları dışında bir ayda kaç kitap okursunuz?” sorusundan yararlanılmıştır. Çözümlenmeler yapılırken ALA (1978) ve UNESCO'nun (Staiger, 1979) önerdiği aşağıdaki ölçütlere bakılmıştır:

Üst Düzey Okur: 1 ayda 2 veya daha fazla kitap okuyan okur,

Orta Düzey Okur: 1 ayda 1 kitap okuyan okur,

Zayıf Okur: 2 ayda 1 veya daha az kitap okuyan okurdur (Yılmaz, 2012).

Öğrencilerin akademik başarı düzeylerini belirlemek amacıyla Türkçe, matematik ve fen bilimleri derslerine ilişkin veriler çözümlenmiştir. Çözümleme yapılırken 0-68 puan düşük; 69-84 puan orta ve 85-100 puan yüksek başarı olarak değerlendirilmiştir.

Etik Beyan

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen kurallara uyulmuş, “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden kaçınılmıştır. Bu çalışmanın etik kurul izni Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Alt Etik Kurulunun 15.03.2021 tarih 93 sayılı toplantısında verilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin okuma alışkanlıkları ve okumaya yönelik tutumlarının düzeylerine ayrıca bunların Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi akademik başarılarıyla arasında ilişki bulunup bulunmadığına ilişkin sorulara yanıt verilmiştir.

Öğrencilerin Okuma Alışkanlıklarının Düzeyine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Öğrencilerin okuma alışkanlıkları ne düzeydedir?” sorusuna ilişkin çözümlenmelerin yapılabilmesi için öğrencilerin ders kitapları dışında bir ayda okudukları kitap sayısına bakılmış ve bu çözümlenmelere ilişkin bulgular, Tablo 2’de sunulmuştur:

Tablo 2

Öğrencilerin Okuma Alışkanlıklarının Düzeyi

Ders kitapları dışında bir ayda okunan kitap sayısı	N	%
Ayda iki veya daha fazla kitap okurum	529	76.55
Ayda bir kitap okurum	116	16.78
İki ayda bir veya daha az kitap okurum	39	5.64
Kitap okumam	7	1.01
Toplam	691	100

Tablo 2’ye bakıldığında ders kitapları dışında ayda 2 veya daha fazla kitap okuduğunu belirten öğrenci sayısının 529 (%76.55); ayda 1 kitap okuduğunu söyleyen öğrenci sayısının 116 (%16.78); 2 ayda 1 veya daha az kitap okuduğunu dile getiren öğrenci sayısının 39 (%5.64); kitap okumadığını söyleyen öğrenci sayısının ise 7 (%1.01) olduğu görülmektedir. Bu veriler ışığında öğrenciler arasındaki “üst düzey okur” oranının %76.55; “orta düzey okur” oranının; %16.78; “zayıf okur” oranının %5.64; ders kitapları dışında kitap okumadığını belirtenlerin oranının ise %1.01 olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin Okumaya Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Öğrencilerin okumaya yönelik tutumları ne düzeydedir?” sorusuna ilişkin çözümlenmelerin yapılabilmesi amacıyla “Okumaya Yönelik Tutum Ölçeğinden” alınabilecek ortalama ve standart sapma puanlarıyla en düşük ve en yüksek puanlara bakılmış ve bu çözümlenmelere ilişkin bulgular, Tablo 3’te sunulmuştur. Tablo 3 incelendiğinde Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği’nden elde edilebilecek toplam puanların 17-85 arasında olduğu görülmektedir. Bu puan aralığı üç eşit parçaya bölündüğünde 17-39 puan “düşük”, 40-62 puan “orta”, 63-85 puan ise “yüksek” düzeyde okumaya yönelik tutum olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 3*Öğrencilerin Okumaya Yönelik Tutum Düzeyleri*

Okumaya yönelik tutum ölçeği ve alt boyutları	\bar{X}	SS	X_{ort}	Min	Max
Yarar boyutu	30.90	8.57	33.00	8.00	40.00
İlgi ve sevgi boyutu	21.72	6.33	23.00	6.00	30.00
Alışkanlık boyutu	12.44	3.34	14.00	3.00	15.00
Okumaya yönelik tutum ölçeği	65.06	15.92	70.00	17.00	85.00

Aynı değerlendirme ölçeğin tüm alt boyutları için yapılmış ve araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin veriler Tablo 4'te sunulmuştur:

Tablo 4*Öğrencilerin Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği ve Ölçeğin Tüm Alt Boyutlarına İlişkin Puanlarının Düzeyi*

Okumaya yönelik tutum düzeyleri	n	%
Yarar boyutu		
Düşük	89	12.87
Orta	115	16.64
Yüksek	487	70.47
İlgi ve sevgi boyutu		
Düşük	90	13.02
Orta	173	25.03
Yüksek	428	61.93
Alışkanlık boyutu		
Düşük	65	9.40
Orta	70	10.13
Yüksek	556	80.46
Okumaya yönelik tutum ölçeği		
Düşük	76	10.99
Orta	153	22.14
Yüksek	462	66.85

Tablo 4'te öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarına ölçeğin “yarar” alt boyutu yönünden bakıldığında öğrencilerin %70.47'sinin yüksek; %16.64'ünün orta ve %12.87'sinin düşük düzeyde okumaya yönelik tutumlarının bulunduğu söylenebilir. Öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarına ölçeğin “ilgi ve sevgi” alt boyutu yönünden bakıldığında öğrencilerin %61.93'ünün yüksek; %25.03'ünün orta ve %13.02'sinin düşük düzeyde okumaya yönelik tutumlarının bulunduğu görülmektedir. Öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarına ölçeğin “alışkanlık” alt boyutu yönünden bakıldığında öğrencilerin %80.46'sinin yüksek; %10.13'ünün orta ve %9.40'ının düşük düzeyde okumaya yönelik tutumlarının bulunduğu söylenebilir. Öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarına “Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği”nin geneli yönünden bakıldığında öğrencilerin %66.85'inin yüksek; %22.14'ünün orta ve %10.99'unun düşük düzeyde okumaya yönelik tutumlarının bulunduğu görülmektedir.

Öğrencilerin Okuma Alışkanlıkları ile Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri Dersi Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Öğrencilerin okuma alışkanlıkları ile Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi akademik başarıları arasında ilişki bulunmakta mıdır? sorusuna ilişkin bulgular, Tablo 5'te sunulmuştur:

Tablo 5

Öğrencilerin Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri Dersi Akademik Başarılarının Ders Kitapları Dışında Bir Ayda Okudukları Kitap Sayısına Göre Karşılaştırılması

Ders/tutum düzeyi	Ders kitapları dışında bir ayda okunan kitap sayısı								X ²	sd	p
	Ayda 2 veya daha fazla kitap okurum		Ayda 1 kitap okurum		2 ayda 1 veya daha az kitap okurum		Kitap okumam				
	n	%	n	%	n	%	n	%			
Türkçe											
Düşük	63	11.90	26	22.41	14	35.89	4	57.14	30.478	6	.000*
Orta	137	25.89	30	25.86	11	28.20	2	28.57			
Yüksek	329	62.19	60	51.72	14	35.89	1	14.28			
Matematik											
Düşük	120	22.68	30	25.86	19	48.71	4	57.14	19.660	6	.002*
Orta	101	19.09	31	26.72	5	12.82	1	14.28			
Yüksek	308	58.22	55	47.41	15	38.46	2	28.57			
Fen bilimleri											
Düşük	84	15.87	31	26.72	18	46.15	4	57.14	30.476	6	.000*
Orta	116	21.92	30	25.86	6	15.38	1	14.28			
Yüksek	329	62.19	55	47.41	15	38.46	2	28.57			

Tablo 5'e bakıldığında öğrencilerin Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi akademik başarı puanlarıyla ders kitapları dışında bir ayda okudukları kitap sayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($p < .05$). Öğrencilerin okudukları kitap sayısı arttıkça Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi akademik başarı puanları da yükselmiştir.

Türkçe dersinde yüksek düzeyde başarı gösteren öğrencilerin %62.19'u (329) ayda 2 veya daha fazla kitap okuyan, %51.72'si (60) ayda 1 kitap okuyan, %35.89'u (14) 2 ayda 1 veya daha az kitap okuyan, %14.28'i (1) ise kitap okumayan bireylerden oluşmaktadır. Orta düzeyde başarı gösteren öğrencilerin %25.89'u (137) ayda 2 veya daha fazla kitap okuyan, %25.86'si (30) ayda 1 kitap okuyan, %28.20'si (11) 2 ayda 1 veya daha az kitap okuyan, %28.57'si (2) ise kitap okumayan bireylerden oluşmaktadır. Düşük düzeyde başarı gösteren öğrencilerin %11.90'ı (60) ayda 2 veya daha fazla kitap okuyan, %22.41'i (26) ayda 1 kitap okuyan, %35.89'u (14) 2 ayda 1 veya daha az kitap okuyan, %57.14'ü (4) ise kitap okumayan bireylerden oluşmaktadır.

Matematik dersinde yüksek düzeyde başarı gösteren öğrencilerin %58.22'si (308) ayda 2 veya daha fazla kitap okuyan, %47.41'i (55) ayda 1 kitap okuyan, %38.46'sı (15) 2 ayda 1 veya daha az kitap okuyan, %28.57'si (2) ise kitap okumayan bireylerden oluşmaktadır. Orta düzeyde başarı gösteren öğrencilerin %19.09'u (101) ayda 2 veya daha fazla kitap okuyan, %26.72'si (31) ayda 1 kitap okuyan, %12.82'si (5) 2 ayda 1 veya daha az kitap okuyan, %14.28'i (1) ise kitap okumayan bireylerden oluşmaktadır. Düşük düzeyde başarı gösteren öğrencilerin %22.68'i (120) ayda 2 veya daha fazla kitap okuyan, %25.86'sı (30) ayda 1 kitap okuyan, %48.71'i (19) 2 ayda 1 veya daha az kitap okuyan, %57.14'ü (4) ise kitap okumayan bireylerden oluşmaktadır.

Fen bilimleri dersinde yüksek başarı gösteren öğrencilerin %62.19'u (329) ayda 2 veya daha fazla kitap okuyan, %47.41'i (55) ayda 1 kitap okuyan, %38.46'sı (15) 2 ayda 1 veya daha az kitap okuyan, %28.57'si (2) ise kitap okumayan bireylerden oluşmaktadır. Orta düzeyde başarı gösteren öğrencilerin %21.92'si (116) ayda 2 veya daha fazla kitap okuyan, %25.86'sı (30) ayda 1 kitap okuyan, %15.38'i (6) 2 ayda 1 veya daha az kitap okuyan, %14.28'i (1) ise kitap okumayan bireylerden oluşmaktadır. Düşük düzeyde başarı gösteren öğrencilerin %15.87'si (84) ayda 2 veya daha fazla kitap okuyan, %26.72'si (31) ayda 1 kitap okuyan, %46.15'i (18) 2 ayda 1 veya daha az kitap okuyan, %57.14'ü (4) ise kitap okumayan bireylerden oluşmaktadır.

Öğrencilerin Okuma Tutumları ile Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri Dersi Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan "Öğrencilerin okuma tutumları ile Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi akademik başarıları arasında ilişki bulunmakta mıdır?" sorusuna ilişkin bulgular, Tablo 6'da sunulmuştur:

Tablo 6

Öğrencilerin Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri Dersi Akademik Başarılarının Okumaya Yönelik Tutum Düzeylerine Göre Karşılaştırılması

Değişken	1	2	3	4	5	6	7
1. Yarar boyutu	1						
2. İlgi ve sevgi boyutu	.77**	1					
3. Alışkanlık boyutu	.42**	.45**	1				
4. Okumaya yönelik tutum ölçeği	.91**	.90**	.64**	1			
5. Matematik	.09*	.15**	.12**	.15**	1		
6. Türkçe	.13**	.21**	.18**	.21**	.76**	1	
7. Fen bilimleri	.09*	.14**	.15**	.15**	.79**	.78**	1

* $p < .05$. ** $p < .01$.

Tablo 6'ya bakıldığında Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği ve ölçeğin tüm alt boyutlarında, öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarıyla matematik, Türkçe ve fen bilimleri dersi akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı, olumlu ve çok düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($p < .05$, $r = .09$). Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği ve ölçeğin tüm alt boyutlarında, öğrencilerin okumaya yönelik tutum puanları yükseldikçe Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi başarı puanları da yükselmiştir.

Öğrencilerin matematik dersi başarı puanları ile ölçeğin yarar boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki ($p < .01$, $r = .09$); ölçeğin ilgi ve sevgi boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki ($p < .01$, $r = .15$); ölçeğin alışkanlık boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki ($p < .01$, $r = .12$); Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği'nin geneli arasında da istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki vardır ($p < .01$, $r = .15$).

Öğrencilerin Türkçe dersi başarı puanları ile ölçeğin yarar boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki ($p < .01$, $r = .13$); ölçeğin ilgi ve sevgi boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki ($p < .01$, $r = .21$); ölçeğin alışkanlık boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki ($p < .01$, $r = .18$); Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği'nin geneli arasında da istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki vardır ($p < .01$, $r = .21$).

Öğrencilerin fen bilimleri dersi başarı puanları ile ölçeğin yarar boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki ($p < .05$, $r = .09$); ölçeğin ilgi ve sevgi boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki ($p < .05$, $r = .14$); ölçeğin alışkanlık boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki ($p < .01$, $r = .15$); Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği'nin geneli arasında da istatistiksel olarak anlamlı, olumlu yönlü ve çok düşük düzeyde bir ilişki vardır ($p < .01$, $r = .15$).

Sonuç ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin okuma tutum ve alışkanlıklarıyla akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla hazırlanan bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmada, okuma alışkanlıklarının düzeyi konusunda öğrencilerin %76.55'inin "üst düzey okur"; %16.78'inin "orta düzey okur"; %5.64'ünün "zayıf okur" olduğu ve %1.01'inin ise ders kitapları dışında kitap okumadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazın incelendiğinde Yılmaz'ın (1990) halk kütüphanesinden kitap alarak okuyan bireyler üzerinde yaptığı çalışmada, katılımcıların %44'ünün; Topçu'nun (2005) ortaokul öğrencilerini örneklem grubu olarak belirlediği çalışmada %69'unun; Hughes-Hassell ve Rodge'nin (2007) Amerika'da ortaokul öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada %69'unun çok okuyan bireylerden oluştuğu belirtilmiştir. Alanyazındaki bu çalışmalarla karşılaştırıldığında araştırmanın örneklem grubunda yer alan üst düzey okur oranının (%76.55) yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmada, öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarına "Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği"nin geneli yönünden bakıldığında öğrencilerin %66.85'inin yüksek; %22.14'ünün orta ve %10.99'unun düşük düzeyde okumaya yönelik tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun (%66.85) okumaya yönelik tutumlarının yüksek olduğu söylenebilir. Benzer şekilde İşeri'nin (2010) ortaokul öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, öğrencilerin okumaya yönelik olumlu tutuma sahip oldukları; Ürün Karahan'ın (2015) 5 ve 6. sınıf öğrencilerinin okuma güdü ve tutumlarının okuduğunu anlama becerileriyle olan ilişkisini incelediği çalışmada, öğrencilerin okuma tutumlarının yüksek olduğu görülmüştür. Ek olarak Kleijnen vd. nin (2017) ilkököl ve ortaokul öğrencilerini örneklem grubu olarak belirlediği çalışmada da öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının yüksek olduğu belirtilmiştir.

Okuma tutumu, okuma eyleminin az ya da çok yapılmasını olası kılan, heyecan ve duyguların eşlik ettiği algılama durumudur (Smith, 2015). Bireyin okumaya yönelik geliştireceği olumlu tutum, okuma alışkanlığı edinmesini de etkileyecektir.

Çalışmada elde edilen bir başka sonuç ise öğrencilerin okuma alışkanlıkları ile akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin okudukları kitap sayısı arttıkça Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi akademik başarı puanları yükselmiştir. Alan yazın incelendiğinde Akın'ın (2016) ortaokul öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada da öğrencilerin okuma alışkanlıklarının düzeyiyle birlikte Türkçe dersi akademik başarılarının yükseldiği görülmüştür. Aksoy'un (2018) çalışmasında öğrencilerin TEOG Türkçe testi puanlarıyla okuma alışkanlığı puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu belirtilmiştir. Chen vd. nin (2017) lise öğrencilerini örneklem grubu olarak belirledikleri çalışmada, eğlence amaçlı okuma etkinliğine katılan öğrencilerin Çince dersi akademik başarılarında artış olduğu görülmüştür. Alan yazında öğrencilerin okuma alışkanlıklarıyla birlikte matematik dersi başarı puanlarının yükseldiği çalışmalara da ulaşılmıştır. Aydın Akay'ın (2004) çalışmasında, 2. sınıf öğrencilerinin okudukları kitap sayısı ile birlikte matematik problemi çözme becerileri de artmıştır. Aksoy'un (2018) çalışmasında öğrencilerin TEOG matematik testi puanlarıyla okuma alışkanlığı puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu belirtilmiştir. Heuvel-Panhuizen vd. nin (2016) anaokulu öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada 3 ay boyunca matematikle ilgili resimli kitapların okunduğu anaokulu çocuklarının matematik başarılarında artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca alan yazın incelendiğinde öğrencilerin okuma alışkanlıkları arttıkça fen bilimleri dersi başarı puanlarının yükseldiği çalışmalara da ulaşılmıştır. Aksoy'un (2018) çalışmasında öğrencilerin TEOG fen bilimleri testi puanlarıyla okuma alışkanlığı puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenirken Chen vd. nin (2017) çalışmasında da okuma etkinliğine katılan öğrencilerin, fen bilimleri dersi akademik başarı puanlarında artış olduğu görülmüştür. Böylece bu araştırmadan elde edilen sonuçların da alan yazındaki çalışmaların sonuçları ile benzerlik gösterdiği söylenebilir. Kitap okuma alışkanlığının bireylerin akademik başarılarındaki artışa katkı sunması nedeniyle ailelerin okulöncesi dönemden başlayarak çocukta oluşturabileceği okuma ilgi ve sevgisi, onun ilerleyen dönemlerde okumayı alışkanlık durumuna getirebilmesi için önemlidir (Sever, 2017).

Okumaya yönelik tutum ölçeği ve ölçeğin tüm alt boyutlarında, öğrencilerin okumaya yönelik tutum puanları yükseldikçe Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi başarı puanları artmıştır. Elde edilen bu sonuç alan yazındaki çalışmalarla tutarlık göstermektedir. Başaran ve Ateş'in (2009) çalışmasında 5. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarıyla Türkçe dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülürken Aydoğdu'nun (2016) yapısal eşitlik modeliyle ilkökul öğrencilerinin okuma tutumlarıyla akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında öğrencilerin okuma tutumlarının Türkçe dersi akademik başarılarının %56'sını açıkladığı belirtilmiştir. Chotitham ve Wongwanich'in (2014) çalışmasında, ilkökul öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarıyla Tay dili ve İngilizce dersi başarı puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. McQuillan'ın (2013) çalışmasında da okumaya yönelik tutumları yüksek öğrencilerin İngilizce dersi başarı puanlarının okumaya yönelik tutumları düşük öğrencilerin puanlarından yüksek olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte okumaya yönelik tutum ile matematik ve fen bilimleri derslerine ilişkin yapılan çalışmaların birinde ise okuma başarısıyla okumaya yönelik tutumları yüksek olan öğrencilerin matematik başarılarının da yüksek olduğu görülmüştür (Blaha, 1982). Le vd. nin (2019) çalışmasında ise okumaya ilgi duyduğunu belirten ortaokul öğrencilerinin ilgi duymadığını belirten öğrencilere oranla matematik, fizik, kimya ve biyoloji sınavından daha yüksek puan aldıkları belirtilmiştir. Bozkurt'un (2008) çalışmasında da 8. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri konularındaki kimya başarı puan ortalamaları ile okumaya yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Araştırmadan elde edilen bulgu ve sonuçlardan yola çıkılarak ortaokul öğrencilerinin okumaya yönelik olumlu bir tutuma sahip olmaları ve okuma alışkanlığı kazanmalarının hem sözel hem de sayısal beceri gerektiren derslerdeki akademik başarılarının artışı için gerekli ve önemli olduğu söylenebilir. Bu nedenle öğrencilerin okumaya yönelik olumlu bir tutum geliştirebilmeleri ve okuma alışkanlığı edinebilmeleri için ailelerin ve öğretmenlerin okulöncesi dönemden başlayarak çocuk ve okuma arasında oluşacak bağ konusunda duyarlı olmaları ve bu durumu çocuklarına da duyumsatabilmeleri gerekmektedir.

Kaynakça

- Abalı, O. (2015). *Ders başarısı için öneriler*. Adeda.
- Akkaya, N. (2011). İlköğretim 6. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının Türkçe dersine yönelik tutuma etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30), 311-319.
- Akın, E. (2016). Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları ile Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Bakış-Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (54), 469- 483.
- Aksoy, T. (2018). *Okuma alışkanlığının Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sınavına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Alexander, J. E. ve Filler, R. (1976). *Attitudes and reading*. International Reading Association.

- Arıcı, A. F. (2005). *İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin okuma durumları (beceri, ilgi, alışkanlık, eğilim)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Arıcı, A. F. (2018). *Okuma eğitimi*. Pegem.
- Ajzen, I. (1982). On behaving in accordance with one's attitudes. In M. P. Zanna, E. T. Higgins and C. P. Herman, (Eds.), *Consistency in Social Behavior: The Ontario Symposium* (pp. 3-15). Erlbaum.
- Aydın Akay, A. (2004). *İlköğretim 2. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerinin matematik problemlerini çözme başarısına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Aydoğdu, Ö. (2016). Investigating the correlation between reading attitudes and academic success of elementary students with structural equation modelling. *International Social Science Education of Journal*, 2(1), 62-74.
- Balcı, A. (2009). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık ve ilgileri üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Balcı, A., Uyar, Y. ve Büyükkız (2012). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları, kütüphane kullanma sıklıkları ve okumaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(4), 965-984. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.3795>
- Balcı, A. (2016). *Okuma ve anlama eğitimi*. Pegem.
- Başaran, M. ve Ateş, S. (2009). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okumaya ilişki tutumlarının incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 73-92. <http://www.gefad.gazi.edu.tr/en/pub/issue/6745/90688>
- Bayram, N. (2004). *Sosyal bilimlerde SPSS ile veri analizi*. Ezgi.
- Blaha, J. (1982). Predicting reading and arithmetic achievement with measures of reading attitudes and cognitive styles. *Perceptual and Motor Skills*, (55), 107- 114.
- Bozkurt, H. (2008). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin sahip olduğu bazı duyuşsal değişkenlerin yeni müfredata göre hazırlanmış fen bilimleri konularındaki kimya başarısına katkısı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Büyüköztürk, S., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, S. ve Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem.
- Chen, S. Y., Chang, H. Y. ve Yang, S. R. (2017). Content-based recreational book reading and Taiwanese adolescents' academic achievement. *Journal of Education and Learning* 6(1), 207-217. <http://dx.doi.org/10.5539/jel.v6n1p207>
- Chothitham, S. ve Wongwanich, S. (2014). The reading attitude measurement for enhancing elementary school students' achievement. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, (116), 3213-3217. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.737>
- Clark, C. ve Foster, A. (2005). *Children's and young people's reading habits and preferences. The who, what, why, where and when*. National Literacy Trust.
- Conradi, K., Jang, B. G., Bryant, C., Craft, A. ve McKenna, M. C. (2013). Measuring adolescents' attitudes toward reading: A classroom survey. *Journal of Adolescent and Adult Literacy*,56(7), 565-576. <https://doi.org/10.1002/JAAL.183>
- Devrimci Künyeli, H. (1993). *İlkokul 5. sınıf çocuklarında okuma alışkanlığının incelenmesi* [Bilim uzmanlığı tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Durukan, E. ve Arslan, N. (2018). Okuma alışkanlığı. S. Ayyılmaz ve B. Ürün Karahan (ed.), *Okuma eğitimi içinde* (s.145-156). Anı.
- Gömlüksiz, M. N. (2004). Kitap okuma alışkanlığına ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 185-195.
- Hooper, D., Coughlan, J. ve Mullen, M. R. (2008). Structural equation modelling: guidelines for determining model fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60. [10.21427/D7CF7R](https://doi.org/10.21427/D7CF7R)
- Heuvel-Panhuizen, M., Elia, I. ve Robitzsch, A. (2016). Effects of reading picture books on kindergartners' mathematics performance. *Educational Psychology*, 36(2), 323-346. <https://doi.org/10.1080/01443410.2014.963029>
- Hughes-Hassell, S. ve Rodge, P. (2007). The leisure reading habits of urban adolescents. *International Reading Association*, 5(1), 22-33. <http://dx.doi.org/10.1598/JAAL.51.1.3>
- İnce Samur, A. Ö. (2016). *Okuma kültürü nasıl kazandırılır-okulöncesi dönem/0-6 yaş*. Anı.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum, algı, iletişim*. Beykent Üniversitesi.

- İşeri, K. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okuma tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 468-487.
- Karadağ, N. (2022). *Ortaokul öğrencilerinin okuma tutum ve alışkanlıklarıyla Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi akademik başarıları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Karatay, H. (2018). *Okuma eğitimi-kuram ve uygulama*. Pegem.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Hasırcı, S. (2016). *Türkçe öğretimi-Türkçe ve sınıf öğretmenleri için*. Anı.
- Kleijnen, E., Huysmans, F., Ligtvoet, R. ve Elbers, E. (2017). Effect of a school library on the reading attitude and reading behaviour in Non-Western migrant students. *Journal of Librarianship and Information Science*, 49(3), 269-286. <https://doi.org/10.1177/0961000615622560>
- Kul, S. (2014). Uygun istatistiksel test seçim kılavuzu/guideline for suitable statistical test selection. *Plevra Bülteni*, 8(2), 26-29. <https://doi.org/10.5152/pb.2014.08>
- Le, T.T.H., Tran, T., Trinh, T.P.T., Nguyen, C.T., Nguyen, T.P.T., Vuong, T.T., Vu, T. H., Bui, D.Q., Voung, H. M., Hoang, P. H., Nguyen, M. H., Ho, M. T. ve Vuong, Q. H. (2019). Reading habits, socioeconomic conditions, occupational aspiration and academic achievement in Vietnamese junior high school students. *Sustainability*, 11(18), 5113. <https://doi.org/10.3390/su11185113>
- McKenna, M. C., Conradi, K., Lawrence, C., Jang, B. G. ve Meyer, J. P. (2012). Reading attitudes of middle school students: Results of a U.S. survey. *Reading Research Quarterly*, 47(3), 283-306. <https://doi.org/10.1002/rrq.021>
- McQuillan, B. L. (2013). Urban middle and high school students' reading attitudes and beliefs: A large- sample survey. *Global Journal of Human Social Science Linguistics, Education*, 13(7), 30-49.
- MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=663>
- Oğuzkan, F. (1987). Okuma ve dinleme öğretimi. B. Özer (ed.), *Türkçe öğretimi içinde* (36-48). Anadolu Üniversitesi.
- Özbay, M. ve Uyar Y. (2009). İlköğretim ikinci kademe öğrencileri için okumaya yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *e-Journal of New World Sciences Academy-Education Sciences*, 4(2), 632-651.
- Özdemir, S. (2013). *Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlık ve tutumlarıyla fen bilimleri, matematik derslerindeki akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi (İzmir-Buca ilçesi örneği)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Sallabaş, M. E. (2008). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları ve okuduğun anlama becerileri arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 141-155.
- Sarar Kuzu, T. ve Doğan, T. (2015). Öğretmen adaylarına yönelik okuma tutum ölçeği geliştirme. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(15), 771-786. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8938>
- Sarıer, Y. (2016). Türkiye'de öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler: Bir meta-analiz çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 609-627. <http://dx.doi.org/10.16986/HUJE.2016015868>
- Seçer, İ. (2018). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci-SPSS ve LISREL uygulamaları*. Anı.
- Sever, S. (1990). Bilgi toplumu olma aşamasında ülkemizde kitap ve okuma olgusu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 23(2), 721-727. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000767
- Sever, S., İnce Samur, A. Ö., Doğan, B. N., Çıldır, B. ve Bulut, S. (2013). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma kültürü edinme düzeyleri ile kitle iletişim araçlarını kullanma alışkanlıklarının incelenmesi. H. Yavuzer ve M. R. Şirin (Yay. haz.), *1. Türkiye çocuk ve medya kongresi bildiriler kitabı içinde* (ss.371-397).
- Sever, S. (2015). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Anı.
- Sever, S. (2017). *Çocuk ve edebiyat*. Tudem.
- Sever, S., Kaya, Z. ve Aslan, C. (2017). *Etkinliklerle Türkçe öğretimi*. Tudem.
- Sever, S. (2018). *Sanatsal uyaranlarla dil öğretimi*. Tudem.
- Simon, D., Kriston, L., Loh, A., Spies, C., Scheibler, F., Wills, C. ve Härter, M. (2010). Confirmatory factor analysis and recommendations for improvement of the Autonomy-Preference-Index (API). *Health Expectations*, 13(3), 234-243. doi: <https://doi.org/10.1080/00220671.1990.10885958>
- Smith, M. C. (2015). A longitudinal investigation of reading attitude development from childhood to adulthood. *The Journal of Education Research*, 83(4), 215-219. <https://doi.org/10.1080/00220671.1990.10885958>

- Stokmans, M. J. W. (1999). Reading attitude and its effect on leisure time reading. *Poetics*, 26(4), 245-261. [https://doi.org/10.1016/S0304-422X\(99\)00005-4](https://doi.org/10.1016/S0304-422X(99)00005-4)
- Sünbül, M., Yılmaz, E., Ceran, D., Demirer, V., Işık, A., Çalışkan, M., Çintaş, D. ve Alan, S. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları: Konya ili araştırma raporu (5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Selçuk Üniversitesi.
- Tanju, E. H. (2010). Çocuklarda kitap okuma alışkanlığına genel bir bakış. *Aile ve Toplum*, 11(6), 30-39.
- Topçu, Y. E. (2005). *İlköğretim 6, 7, ve 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları (Kayseri örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Tulloch-Rhody ve Alexander (1980). A scale for assessing attitudes toward reading in secondary schools, *Journal of Reading*, 23(7), 609-614. <https://www.jstor.org/stable/40017004>
- Uusen, A. ve Mürsepp, M. (2012). Gender difference in reading habits among boys and girls of basic school in Estonia. *Procedia-Socail and Behavioral Sciences*, (69), 795-1804. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.12.129>
- Ülper, H. (2019). *Okuma ve anlamlandırma becerilerinin kazandırılması*. Nobel.
- Ünsal Batum, A. (2015). *Çocuk edebiyatı yapıtlarının öğrencilerin okumaya güdülenmesine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Ürün Karahan, B. (2015). *5 ve 6. sınıf öğrencilerinin okumaya karşı tutum ve motivasyonlarının okuduğunu anlama becerileri ile ilişkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Ürün Karahan, B. (2018). Okumaya yönelik tutum ölçeği: Ölçek geliştirme çalışması. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 67-73. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.375179>
- Ürün Karahan, B. E. ve Demir Atalay, T. (2018). Okuma eğitiminde tutum ve motivasyon. S. Ayyılmaz ve B. Ürün Karahan (ed.), *Okuma eğitimi içinde* (ss.145-156). Anı.
- Whitten, C., Labby, S. ve Sullivan, S. L. (2016). The impact of pleasure reading on academic success, *The Journal of Multidisciplinary Graduate Research*, 2(4), 48- 64.
- Yıldız, M. (2010). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, okuma motivasyonu ve okuma alışkanlıkları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yılmaz, B. (1990). *Okuma alışkanlığı ve yeni mahalle ilçe halk kütüphanesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Yılmaz, B. (2007). Okuma alışkanlığı ve öğretmen. Ö. Turna, İ. H. Altınok, T. Kahraman, H. Koçak ve Z. Kuzukıran (Yay. haz.), *Okuma kültürü ve okullarda uygulama sorunları toplantısı içinde* (ss.133-142). Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Yılmaz, B. (2012). Okuma alışkanlığının okuma başarısına etkisi: Ankara Keçiören Atapark İlköğretim Okulu öğrencileri üzerine bir araştırma. Ö. Külcü, T. Çakmak ve N. Özel (Yay. haz.), *Prof. Dr. K. Gülbün Baydur'a Armağan içinde* (ss.209-218). Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.

Etik Beyan

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında belirtilen kurallara uyulmuş, "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden kaçınılmıştır.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik Kurul Adı: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Alt Etik Kurulu
Etik Kurul Karar Tarihi: 15.03.2021
Etik Kurul Karar Sayısı: 93